

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

Økonomi- og Indenrigsministeriet
valg@oim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DETS@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/29675/DETS

**HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM
ÆNDRING AF LOV OM VALG TIL FOLKETINGET M.M.
(ÆNDRING AF AFSTEMNINGSSTED FOR VÆLGERE
MED HANDICAP M.V.)**

2. OKTOBER 2013

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i et brev af 13. september 2013 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Lovforslaget skal gøre det muligt for vælgere med handicap, nedsat førlighed eller lignende efter ansøgning at blive overført til et andet afstemningssted end det, de er tilknyttet i henhold til valglisten. Forslaget skal være med til at forbedre tilgængeligheden til valgbehandlingen for vælgere med handicap.

Institut for Menneskerettigheder er positiv over for forslaget, og opfordrer samtidig Økonomi- og Indenrigsministeriet til at fortsætte arbejdet med at sikre, at afstemningsfaciliteter er fuldt tilgængelige for personer med handicap i overensstemmelse med artikel 29 i FN's Handicapkonvention.

Der henvises til j.nr. 2013-07004.

Venlig hilsen

DENNIS TOFT SØRENSEN
SPECIALKONSULENT

Taastrup, den 11. oktober 2013
Sag 18-2013-00641 – Dok. 130152 SL/dt/kft

Høringssvar til Lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Ændring af afstemningssted for vælgere med handicap m.v.)

Danske Handicaporganisationer (DH) vil gerne indledningsvist tilkendegive, at det er positivt, at dette forslag til ændring af loven fremsættes, så personer med handicap kan få mulighed for at blive overført til et andet afstemningssted end det, de er tilknyttet i henhold til valglisten, hvis deres valgsted er utilgængeligt. DH skal dog samtidig understrege, at der skal være transportmuligheder for personer med nedsat mobilitet, således det bliver muligt at komme til og fra valgstedet.

Som der gøres opmærksom på i beskrivelsen af baggrunden for lovforslaget, er det en udmøntning af dialogen med handicaporganisationerne om at forbedre tilgængeligheden til valghandlingen for vælgere med handicap. DH forventer, at denne dialog fortsætter, da der fortsat er mange udfordringer og muligheder for forbedringer på området. Forslaget følger således også op på Folketingets Kommunaludvalgs beretning til B 74, hvori udvalget bl.a. konstaterede, at der fortsat er mange muligheder for at forbedre demokratiet, så det bliver tilgængeligt for personer med handicap i overensstemmelse med FN's Handicapkonvention, f.eks. i forhold til stemmehemmelighed og adgang til afstemningssteder.

DH skal således understrege, at der bl.a. fortsat bør være stor opmærksomhed på at skabe tilgængelige valgsteder alle steder, så personer med handicap kan være inkluderet i lokalsamfundet og stemme de samme steder som deres venner og naboer. Idet mange valgsteder ligger på folkeskoler, vil tilgængeligheden til og inklusionen i uddannelse samtidig forbedres markant. DH betragter således muligheden for at blive overført til et andet valgsted som en midlertidig løsning. Med lovændringen kan der også være en risiko for, at kommunerne ikke vil gøre nok for fortsat at forbedre tilgængeligheden af valgsteder med henvisning til at leve op til et minimumskrav, hvis der fx bare er et enkelt fuldt tilgængeligt valgsted. Lovforslaget bør derfor indeholde en målsætning om en stadig forbedret tilgængelighed gennem en konkret handlingsplan med konkrete delmål for på sigt at gøre alle valgsteder fysisk tilgængelige. Herunder bør et delmål være et krav i lovforslaget om, at mindst halvdelen af alle afstemningssteder skal være tilgængelige inden næste kommunalvalg i 2017.

Det er i forlængelse heraf ikke tilfredsstillende, at kommunerne, som det fremgår af beskrivelsen af gældende regler, i udpegningen af bygninger og lokaler skal tage hensyn til, at lokalerne *så vidt muligt* skal være tilgængelige. I den forbindelse fremgår det endvidere, at det særlige stemmerum *så vidt muligt* skal være stort nok til, at der udover to hjælpere er plads til en vælger i kørestol. DH skal understrege, at det skal være lige så naturligt, at stemmerum er tilgængelige, som det er, at der er stemmerum på valgstederne.

Det samme gør sig gældende i forhold til brevstemmeafgivning, hvor det er angivet, at det vil være *hensigtsmæssigt*, hvis et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, er indrettet således, at lokalerne, herunder evt. stemmerum eller enkeltstående pulte, er tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede. Herunder også, at det vil være *hensigtsmæssigt*, hvis der på et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, indrettes stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidigt.

Personer med handicap har ifølge FN's Handicapkonvention artikel 29 ret til at afgive deres stemme ved valg ligesom alle andre, og det forudsætter, at valgsteder og stemmerum er fysisk tilgængelige, herunder at der fx er mulighed for kollektiv transport, niveaufri adgang til og teleslynge i lokalerne, god belysning og store nok stemmerum.

I forhold til personer, der har behov for assistance ved afgivelse af stemme, fx på grund af synshandicap, læsehandicap eller fysisk handicap, skal DH gøre opmærksom på, at personer med handicap bør have ret til alene at blive ledsaget af en person efter eget valg til at yde assistance, dvs. uden tilstedeværelse af valgtilforordnede. DH mener, at de gældende regler er udtryk for en unødvendig og menneskeretlig problematisk demokratisk overkontrol, ingen andre personer er udsat for.

Det er endvidere magtpåliggende for DH endnu engang at gøre opmærksom på, at der bør tages initiativ til at afskaffe de diskriminerende regler, hvor en meget lille gruppe borgere i dag fratages deres stemmeret, når de fuldt umyndiggøres pga. deres handicap. Fratagelsen sker bl.a. med begrundelse i Grundlovens § 29, stk. 1. DH mener således i forlængelse af FN's Handicapkonvention artikel 29 og 29a, at også alle danske statsborgere med handicap over 18 år skal have en stemmeret, som de ikke kan fratages.

Hertil kommer andre udfordringer og muligheder for forbedringer på området, bl.a. i forhold til information og kommunikation i forbindelse med valg, tilgængelighed af stemmesedler mv. DH ser således dette aktuelle forslag til ændring af loven som et positivt skridt i den rigtige retning, men skal understrege vigtigheden af en fortsat god dialog om at forbedre tilgængeligheden til demokratiet. DH har i den forbindelse med tilfredshed noteret sig, at regeringen jf. Handicappolitisk Handlingsplan 2013 vil have fokus på understøttelse af adgangen til at deltage i valgbehandlingen, og også vil igangsætte et langsigtet arbejde for at sikre, at flere vælgere med handicap får mulighed for at stemme uden hjælp fra andre og derved få forbedret deres stemmehemmelighed. Det er vigtigt, at handlingsplanen omsættes i praktiske løsninger, så det bliver muligt for personer med handicap at deltage i det lokale demokratiske system ved at stemme tilgængeligt på valgstederne. Det er kun gennem synlighed i lokalsamfundet, at den rette forståelse for inklusion skabes.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
Formand

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Sendt til: valg@oim.dk

11. oktober 2013

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2013-112-0241
Sagsbehandler
Maiken Bøgelund Bek
Direkte 3319 3226

Vedrørende høring over forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg (Ændring af afstemningssted for vælgere med handicap mv.)

Ved e-mail af 13. september 2013 har Økonomi- og Indenrigsministeriet anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet bemærker, at i det omfang der i forbindelse med ændring af afstemningssted behandles personoplysninger inden for persondatalovens¹ anvendelsesområde, skal loven og sikkerhedsbekendtgørelsen iagttages.²

For god ordens skyld skal Datatilsynet endvidere henlede opmærksomheden på, at der efter persondatalovens § 57 skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Maiken Bøgelund Bek

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

² Bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning